

მოსამართლეების, პროკურორების ადვოკატების,
იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს წევრების,
სასამართლო მოსარგებლეებისა და მოსახლეობის
2018 და 2024 წლების შეფასების შედეგები

პროფ. იან ვან დაიკი
ოქტომბერი, 2024

კვლევების მეთოდოლოგია

- საქართველოს მოსახლეობის კვლევა, მოსახლეობის მიერ სასამართლო სისტემის აღქმა (2000 რესპონდენტი)
-
- თვითშევისებადი ინტერვიუები ოთხი ჯგუფის პროფესიონალებთან მათი რეპრეზენტატული შერჩევის საფუძველზე: პროკურორები (82), ადვოკატები (98), მოსამართლეები (235) და იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს წევრები (11)
- პირისპირ ჩატარებული ინტერვიუები შემთხვევით შერჩეულ ფიზიკურ და იურიდიულ პირებთან, რომლებიც კვლევის ჩატარებს დროისთვის სარგებლობდნენ სასამართლოთი და იყვნენ რომელიმე მხარე სამოქალაქო, ადმინისტრაციულ ან სისხლის სამართალწარმოებაში (152 რესპონდენტი).
- შედარებადი მონაცემები აღებულია მართლმსაჯულების საბჭოების ევროპული ქსელის მონაცემებიდან, Gallup Int a.o.
- * დამრგვალების ცდომილებიდან გამომდინარე ზოგიერთი მონაცემი შეიძლება არ ჯამდებოდეს 100%-ად.

რამდენად უსაფრთხოდ გრძნობთ თავს თქვენს უბანში, როცა შებიინდების შემდეგ ქუჩაში მარტო გინევთ გასვლა? სრულიად უსაფრთხოდ, საკმაოდ უსაფრთხოდ, ნაკლებად უსაფრთხოდ თუ სრულიად დაუცველად?

მოსახლეობის კვლევა - საქართველო	2018	2024
	%	%
სრულიად უსაფრთხოდ	69	64
საკმაოდ უსაფრთხოდ	16	20
ნაკლებად უსაფრთხოდ	12	13
სრულიად დაუცველად	3	3

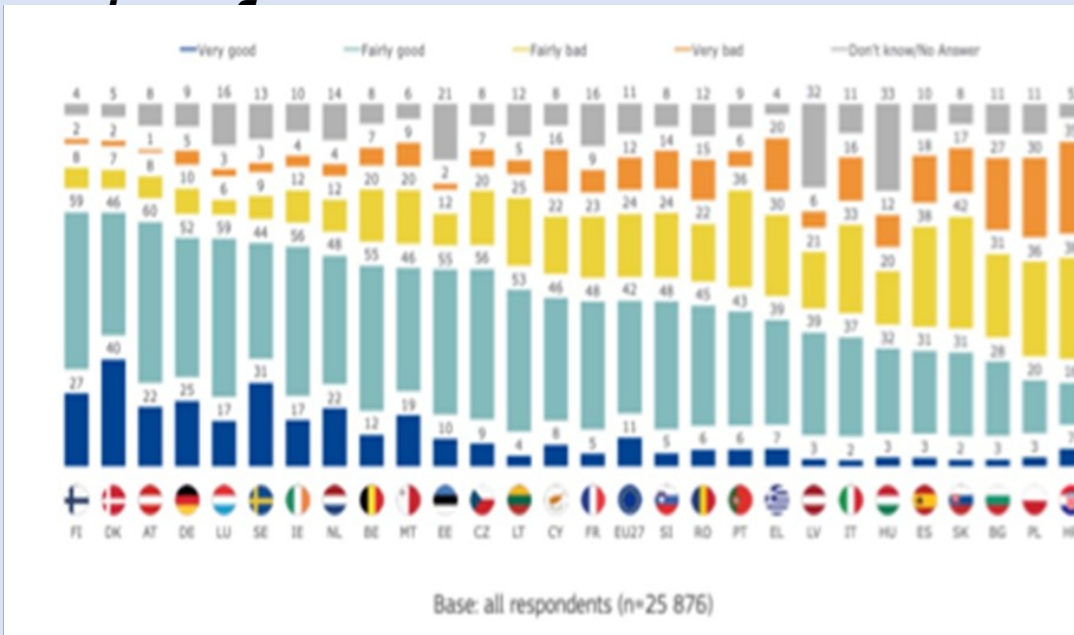
- Gallup International - ის 2017 წლის მსოფლიო გამოკითხვის თანახმად, საქართველო მისი პროცენტული მაჩვენებლით - 84% - სრულიად ან საკმაოდ უსაფრთხოდ, შედის მსოფლიოში ყველაზე უსაფრთხო ქვეყნების ათეულში სინგაპურთან, ძვეიცარიასთან და ნორვეგიასთან ერთად (142 ქვეყნიდან) (Gallup, 2018).

მოსახლეობის კვლევა

მოსახლეობის მიერ მოსამართლეების დამოუკიდებლობის შეფასება, ევრობარომეტრი 2023; და IPSOS-ის კვლევა საქართველოში 2024

Q1. იმ ინფორმაციის საფუძველზე რასაც ფლობთ, როგორ შეაფასებდით (ჩვენი ქვეყანა) მართლმსაჯულების სისტემას სასამართლოებისა და მოსამართლეების დამოუკიდებლობის თვალსაზრისით? იტყოდით, რომ არის ძალიან კარგი, მეტწილად კარგი, მეტწილად ცუდი

2024 წელს საქართველოში გამოკითხულთა 61% მართლმსაჯულების სისტემას დამოუკიდებლობის თვალსაზრისით აფასებს, როგორც ძალიან ან მეტწილად კარგს. 2018 წელთან შედარებით მაჩვენებელი გაიზარდა 10%-ით. ეს ციფრი ევროკავშირის საშუალო მაჩვენებელზე - 53%-ზე მაღალია და გაცილებით მაღალია, ვიდრე ბევრ სხვა „ახალ დემოკრატიებში“.

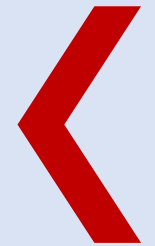
სასამართლოებისა და მოსამართლეების დამოუკიდებლობა

კითხვა: «იმ ინფორმაციის საფუძველზე, რასაც ფლობთ, როგორ შეაფასებდით საქართველოს მართლმსაჯულების სისტემას სასამართლოებისა და მოსამართლეების დამოუკიდებლობის თვალსაზრისით?» - პასუხობს ყველა

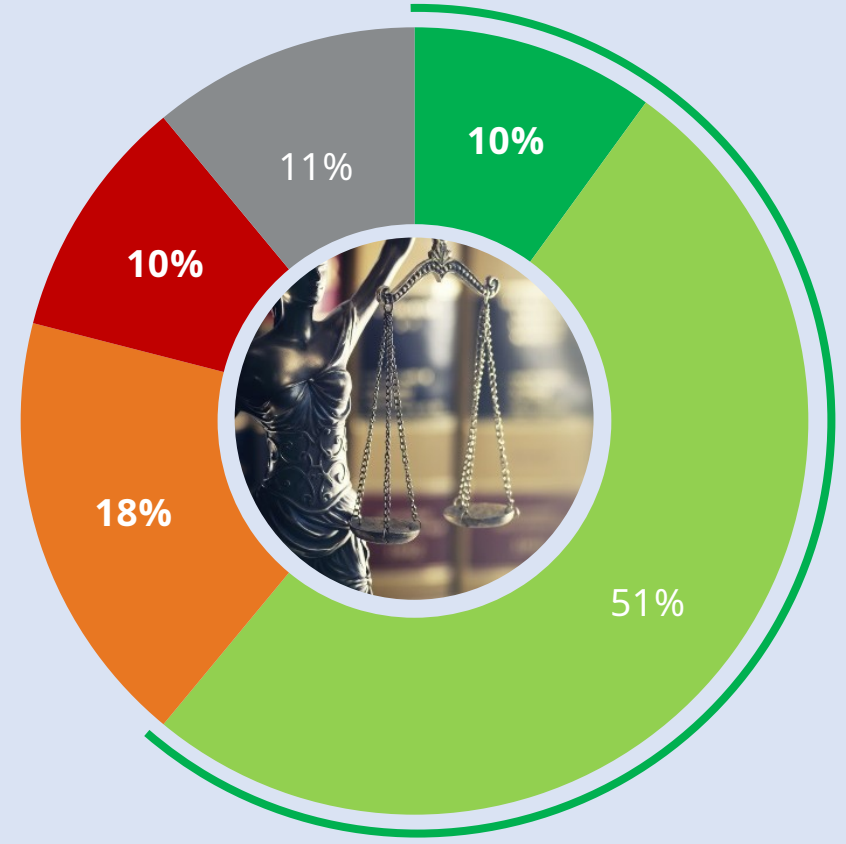
ძალიან კარგი	მეტწილად კარგი	მეტწილად ცუდი	ძალიან ცუდი	არ ვიცი
--------------	----------------	---------------	-------------	---------

თბილისის
მაცხოვრებლები
კულსუს
მაცხოვრებლები
უმადლესი განათლებით

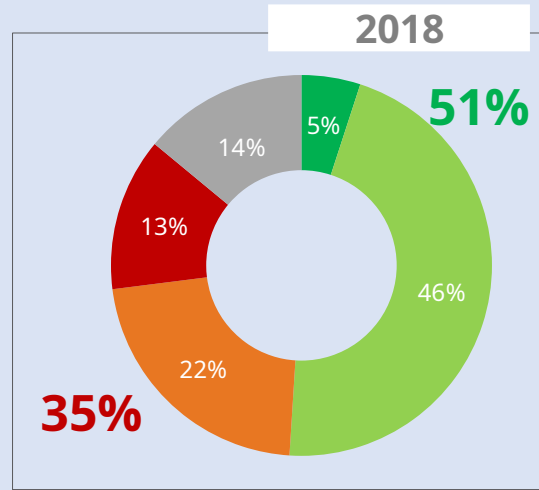
37%
33%
34%

ჯამურად
ცუდი
28%

ჯამურად
კარგი
61%

მოსახლეობისა და მართლმსაჯულების სისტემის სხვადასხვა მონაწილე მხარეების შეფასების შედეგება

იმ ინფორმაციის საფუძველზე რასაც ფლობთ, როგორ შეაფასებდით (ჩვენი ქვეყანა) მართლმსაჯულების სისტემას სასამართლოებისა და მოსამართლეების დამოუკიდებლობის თვალსაზრისით? იტყოდით, რომ არის ძალიან კარგი, მეტწილად კარგი, მეტწილად ცუდი თუ ძალიან ცუდი?

	მოსახლეობის კვლევა	ფორმალური და იურიდიული პირები (n=152)	ადვოკატები (n=98)	ადვოკატები (n=47) [სახაზინო ადვოკატების გამოკლებით]	პროკურორები (n=82)
	2024	2024	2024	2024	2024
ძალიან კარგი	9.7	15.1	31.6	8.5	72.0
მეტწილად კარგი	51.6	36.8	41.8	42.6	26.8
მეტწილად ცუდი	17.7	15.1	17.3	29.8	-
ძალიან ცუდი	9.7	9.2	9.2	19.1	1.2
არ ვიცი	11.2	23.7	-	-	-

ზოგადად, რას იტყვობთ: საქართველოში მოსამართლეები თქვენზე უფრო მკაცრები არიან თუ უფრო ლმობიერნი/შემწყნარებლები სასჯელის შეფარდებისას?

	2018	2024
	%	%
ჩემზე უფრო მკაცრები	56	49.7
ისეთივე მიდგომა აქვთ, როგორც მე	8	9.6
ჩემზე უფრო ლმობიერნი/შემწყნარებლები არიან	16	17.1
არ ვიცი	20	23.6

- სხვა ქვეყნებში, მათ შორის ავსტრალიაში, დიდ ბრიტანეთსა და ჰოლანდიაში ჩატარებული კვლევების მიხედვით, მოსახლეობის უმრავლესობა თვლის, რომ მოსამართლეები ძალიან ლმობიერნი არიან.

სასამართლო სისტემისადმი ნდობა სასამართლოს ამჟამინდელ მოსარგებლეთა (ფიზიკური და იურიდიული პირები) შორის

როგორია მართლმსაჯულების სისტემისადმი თქვენი ნდობის ხარისხი? N= 186

2018	სულ	სამოქალაქო სამართალწა რმოება	ადმინისტრაციული სამართალწა რმოება	სისხლის სამართლის სამართალწა რმოება
ნდობის ძალიან დაბალი ხარისხი	19.9%	17.1%	17.8%	32.4%
ნდობის დაბალი ხარისხი	7%	8.6%	6.7%	2.9%
ნდობის საშუალო ხარისხი	36.6%	44.8%	28.9%	23.5%
ნდობის მაღალი ხარისხი	26.9%	21.0%	37.8%	29.4%
ნდობის ძალიან მაღალი ხარისხი	8.6%	8.6%	8.9%	5.9%
არ ვიცი	1.1%	0%	0%	5.9%

როგორია მართლმსაჯულების სისტემისადმი თქვენი ნდობის ხარისხი? N= 152

2024	სულ	სამოქალაქო სამართალწა რმოება	ადმინისტრაციული სამართალწა რმოება	სისხლის სამართლის სამართალწა რმოება
ნდობის ძალიან დაბალი ხარისხი	15.8	8.2	18.2	23.5
ნდობის დაბალი ხარისხი	10.5	18.4	5.5	8.8
ნდობის საშუალო ხარისხი	36.8	30.6	47.3	26.5
ნდობის მაღალი ხარისხი	17.8	20.4	12.7	20.6
ნდობის ძალიან მაღალი ხარისხი	10.5	16.3	9.1	8.8
არ ვიცი	8.6%	6.1%	7.3%	11.8%

კვლევა დარგობრივი სექტორის მონაწილეებთან (პროკურორები და ადვოკატები)

გთხოვთ, შეაფასოთ სამართალწარმოების პროცესის ღიაობის ამჟამინდელი ხარისხი ხუთი წლის წინ არსებულ მდგომარეობასთან შედარებით. რას იტყვით, სამართალწარმოების პროცესის ღიაობის ხარისხი გაუმჯობესდა, გაუარესდა თუ უცვლელი დარჩა?

2018	პროკურორები n=157	ადვოკატები n=243	2024	პროკურორები n=82	ადვოკატები n=98
გაუმჯობესდა	73.9	56.8	გაუმჯობესდა	74.4	53.1
გაუარესდა	-	6.2	გაუარესდა	-	7.1
უცვლელი დარჩა	26.1	37.0	უცვლელი დარჩა	25.6	39.8

რამდენად კმაყოფილი ხართ სამართალწარმოების პროცესის ვიდუოჩანანერის მოთხოვნის შესაძლებლობით?

2018	პროკურორები n=156	ადვოკატები n=236	2024	პროკურორები n=82	ადვოკატები n=98
ძალიან კმაყოფილი ვარ	35.3	21.2	ძალიან კმაყოფილი ვარ	79.3	38.8
მეტწილად კმაყოფილი ვარ	60.3	65.7	მეტწილად კმაყოფილი ვარ	19.5	56.1
მეტწილად უკმაყოფილო ვარ	3.2	9.3	მეტწილად უკმაყოფილო ვარ	-	4.1
ძალიან უკმაყოფილო ვარ	1.3	3.8	ძალიან უკმაყოფილო ვარ	1.2	1.0

საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს შემადგენლობის დაკომპლექტების წესი

რამდენად ეთანხმებით მოსაზრებას, რომ საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს დაკომპლექტების განახლებული წესი უზრუნველყოფს საბჭოს დამოუკიდებლობას?

2018	პროკურორები n=157	ადვოკატები n=222
სრულიად ვეთანხმები	19.7	4.1
მეტწილად ვეთანხმები	60.5	32.9
მეტწილად ვეთანხმები არ	16.6	34.2
სრულიად ვეთანხმები არ	3.2	28.8

რამდენად ეთანხმებით მოსაზრებას, რომ საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს დაკომპლექტების წესი უზრუნველყოფს საბჭოს დამოუკიდებლობას? [024-ში კითხვა ოდნავ შეიცვალა]

2024	პროკურორები n=82	ადვოკატები n=98
სრულიად ვეთანხმები	72.0	34.7
მეტწილად ვეთანხმები	26.8	30.6
მეტწილად ვეთანხმები არ	-	15.3
სრულიად ვეთანხმები არ	1.2	19.4

თქვენი აზრით, რამდენად უზრუნველყოფს მოსამართლის დამოუკიდებლობას მოსამართლეთა დანიშვნის წესი?

2018	პროკურორები n=157	ადვოკატები n=227	2024	პროკურორები n=82	ადვოკატები n=98
სრულიად უზრუნველყოფს	20.4	4.8	სრულიად უზრუნველყოფს	73.2	29.6
მეტწილად უზრუნველყოფს	56.1	28.6	მეტწილად უზრუნველყოფს	24.4	32.7
მეტწილად არ უზრუნველყოფს	10.8	19.8	მეტწილად არ უზრუნველყოფს	-	20.4
სრულიად არ უზრუნველყოფს	7.0	36.1	სრულიად არ უზრუნველყოფს	1.2	13.3
არ ვიცი	5.7	10.6	არ ვიცი	1.2	4.1

თქვენი შეფასებით, პროკურატურის მიერ აღძრულ სისხლის სამართლის საქმეებზე გამამართლებელი განაჩენების დინამიკა 5 წლის წინ არსებულ მდგომარეობასთან შედარებით გაიზარდა, შემცირდა თუ უცვლელი დარჩა?

2018	პროკურორები n=157	ადვოკატები n=244		პროკურორები n=82	ადვოკატები n=98
გაიზარდა	79.6	65.2	გაიზარდა	62.2	55.1
შემცირდა	2.5	9.0	შემცირდა	3.7	15.3
უცვლელი დარჩა	17.8	25.8	უცვლელი დარჩა	34.1	29.6

თქვენი შეფასებით, სასამართლოში ადმინისტრაციულ ორგანოსთან მოგებულ ადმინისტრაციულ და სამოქალაქო საქმეთა რაოდენობა 5 წლის წინ არსებულ მდგომარეობასთან შედარებით გაიზარდა, შემცირდა თუ უცვლელი დარჩა?

	ადვოკატები n=254		ადვოკატები n=98
გაიზარდა	52.0	გაიზარდა	49.0
შემცირდა	13.4	შემცირდა	8.2
უცვლელი დარჩა	34.6	უცვლელი დარჩა	42.9

კვლევა დარგობრივი სექტორის წარმომადგენლებთან (იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს წევრები და მოსამართლეები)

თქვენი აზრით, რამდენად უზრუნველყოფს საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს უფლებამოსილებები სასამართლოს დამოუკიდებლობას?

2018	იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს წევრები n=12	მოსამართლეები n=201	2024	იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს წევრები n=11	მოსამართლეები n=235
სრულად უზრუნველყოფს	10	53.2	სრულად უზრუნველყოფს	10	79.6%
მეტწილად უზრუნველყოფს	2	45.3	მეტწილად უზრუნველყოფს	1	19.6%
მეტწილად ვერ უზრუნველყოფს	-	1.5	მეტწილად ვერ უზრუნველყოფს	-	0.9%
საერთოდ ვერ უზრუნველყოფს	-	-	საერთოდ ვერ უზრუნველყოფს	-	-

	რაოდენობა	ვეთანხმები - სრულიად ვეთანხმები
ავსტრია	720	39%
ბელგია	437	57%
ბოსნია ჰერცეგოვინა	315	69%
ბულგარეთი	409	22%
ხორვატია	485	68%
კვიპროსი	53	79%
ჩეხეთის რესპუბლიკა	327	52%
დანია	205	91%
ესტონეთი	67	58%
ფინეთი	227	89%
საფრანგეთი	1,433	29%
გერმანია	3,104	79%
საბერძნეთი	795	62%
უნგრეთი	788	46%
ირლანდია	115	84%
იტალია	396	51%
ლატვია	199	34%
ლიეტუვა	179	25%
შონტენეგრო	95	64%
ნიდერლანდები	756	74%
ნორვეგია	285	90%
პორტუგალია	486	57%
სლოვაკეთი	62	26%
სლოვენია	168	23%
ესპანეთი	1,112	44%
შვედეთი	584	85%
ინგლისი და უელსი	1,265	40%
ჩრდილოეთ ირლანდია	27	41%
შოტლანდია	103	48%
სულ/საშუალო	15,197	56%
საქართველო – 2024	235	93%

ჩემი აზრით, ბოლო 2 წლის განმავლობაში საქართველოში მოსამართლეები დაინიშნენ არა მათი შესაძლებლობებისა და გამოცდილების მიხედვით.

წყარო: მსეჯ-ის კვლევა 2022

მოსამართლეების კვლევა საქართველოში 2024

	რაოდენობა	არ ვეთანხმები - კატეგორიულად არ ვეთანხმები
ავსტრია	740	63%
ბელგია	457	68%
ბოსნია ჰერცეგოვინა	388	25%
ბულგარეთი	424	31%
ხორვატია	525	29%
კვიპროსი	60	78%
ჩეხეთის რესპუბლიკა	378	63%
დანია	211	98%
ესტონეთი	67	67%
ფინეთი	227	81%
საფრანგეთი	1,583	88%
გერმანია	3,140	79%
საბერძნეთი	820	67%
უნგრეთი	788	40%
ირლანდია	115	61%
იტალია	423	79%
ლატვია	200	57%
ლიეტუვა	181	27%
მონტენეგრო	100	56%
ნიდერლანდები	755	92%
ნორვეგია	315	82%
პორტუგალია	494	66%
სლოვაკეთი	67	57%
სლოვენია	193	40%
ესპანეთი	1,191	69%
ძვედეთი	599	71%
ინგლისი და უელსი	1,273	81%
ჩრდილოეთ ირლანდია	27	93%
შოტლანდია	104	79%
სულ/საშუალო	15,821	65%
საქართველო - 2024	235	92%

ვთვლი, რომ ბოლო 2 წლის განმავლობაში საქართველოში ცალკეულმა მოსამართლეებმა ქრთამი აიღეს საქმის კონკრეტული სახით გადაწყვეტის მიზნით

წყარო: მსეფ-ის კვლევა 2022
მოსამართლეების კვლევა საქართველოში

	რაოდენობა	არ ვეთანხმები - კატეგორიულად არ ვეთანხმები
ავსტრია	740	83%
ბელგია	457	87%
ბოსნია ჰერცეგოვინა	338	28%
ბულგარეთი	424	31%
ხორვატია	525	23%
კვიპროსი	60	98%
ჩეხეთის რესპუბლიკა	378	49%
დანია	211	100%
ესტონეთი	67	79%
ფინეთი	227	96%
საფრანგეთი	1,583	89%
გერმანია	3,140	88%
საბერძნეთი	826	46%
უნგრეთი	788	61%
ირლანდია	115	97%
იტალია	423	31%
ლატვია	200	53%
ლიეტუვა	181	27%
მონტენეგრო	100	67%
ნიდერლანდები	775	98%
ნორვეგია	315	96%
პორტუგალია	494	59%
სლოვაკეთი	67	34%
სლოვენია	193	64%
ესპანეთი	1,191	72%
ძვედეთი	599	95%
ინგლისი და უელსი	1,273	98%
ჩრდილოეთ ირლანდია	27	100%
შოტლანდია	104	99%
სულ/საშუალო	15,821	71%
საქართველო - 2024	235	92%

თქვენი აზრით, საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს უფლებამოსილების ფარგლები უნდა გაიზარდოს, უნდა შემცირდეს თუ უცვლელი დარჩეს?

2018	იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს წევრები n=12	მოსამართლეები n=200	2024	იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს წევრები n=11	მოსამართლეები n=235
გაიზარდოს	10	69.5	გაიზარდოს	9	51.5
უცვლელი დარჩეს	2	29.0	უცვლელი დარჩეს	2	46.4
შემცირდეს	-	1.5	შემცირდეს	-	2.1

რამდენად კმაყოფილი ხართ მოსამართლეთა დანიშვნის პროცესის დიაღობის ხარისხით?

2018	იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს წევრები n=12	მოსამართლეები n=198
ძალიან კმაყოფილი	9	51.0
მეტწილად კმაყოფილი	3	38.9
არც კმაყოფილი, არც უკმაყოფილო/დამოკიდებულება ნეიტრალურია	-	8.1
მეტწილად უკმაყოფილო	-	2.0
ძალიან უკმაყოფილო	-	-

2024	იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს წევრები n=11	მოსამართლეები n=235
ძალიან კმაყოფილი	11	74.5
მეტწილად კმაყოფილი	-	19.1
არც კმაყოფილი, არც უკმაყოფილო/დამოკიდებულება ნეიტრალურია	-	5.5
მეტწილად უკმაყოფილო	-	0.9
ძალიან უკმაყოფილო	-	-

თქვენი აზრით, ყველას თანაბრად ეძლევა დანინაურების შესაძლებლობა?

2018	იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს წევრები n=12	მოსამართლეები n=195	2024	იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს წევრები n=11	მოსამართლეები n=235
დიახ	11	87.2	დიახ	11	91.9
არა	1	12.8	არა	-	8.1

რამდენად კმაყოფილი ხართ „არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების კოდექსით“?

2018	პროკურორები n=157	ადვოკატები n=221	2024	პროკურორები n=82	ადვოკატები n=98
ძალიან კმაყოფილი	25.5	22.6	ძალიან კმაყოფილი	48.8	33.7
მეტწილად კმაყოფილი	58.6	66.5	მეტწილად კმაყოფილი	45.1	62.2
მეტწილად უკმაყოფილო	13.4	8.6	მეტწილად უკმაყოფილო	3.7	3.1
ძალიან უკმაყოფილო	2.5	2.3	ძალიან უკმაყოფილო	2.4	1.0

რამდენად კმაყოფილი ხართ „არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების კოდექსით“?

2018	იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს წევრები n=12	მოსამართლეები n=172	2024	იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს წევრები n=11	მოსამართლეები n=235
ძალიან კმაყოფილი	9	42.4	ძალიან კმაყოფილი	7	60.4
მეტწილად კმაყოფილი	3	54.1	მეტწილად კმაყოფილი	4	38.7
მეტწილად უკმაყოფილო	-	3.5	მეტწილად უკმაყოფილო	-	0.4
ძალიან უკმაყოფილო	-	-	ძალიან უკმაყოფილო	-	0.4

დასკვნა

- რეფორმების შესახებ კვლევამ, რომელიც ჩატარდა დარგობრივი სექტორის წარმომადგენლებთან, აჩვენა, რომ რეფორმები კარგად იქნა მიღებული მოსამართლეების, პროკურორებისა და იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს წევრების დიდი უმრავლესობის მხრიდან.
- მთლიანობაში, 2018 წელთან შედარებით 10%-ით გაიზარდა რეფორმების დადებითი შეფასება დარგობრივი სექტორის წარმომადგენლ მონაწილეებს შორის.
- ადვოკატების უმრავლესობამ ასევე დადებითად შეაფასა რეფორმების უმრავლესობა, განსაკუთრებით, სახაზინო (საზოგადოებრივმა) ადვოკატებმა.
- ბევრმა მათგანმა განაცხადა, რომ გამამართლებელი გადაწყვეტილებების რაოდენობა გაიზარდა და ადრინდელთან შედარებით უფრო მეტი საქმე მოუგეს სამთავრობო უწყებებს.
- სასამართლოს ამჟამინდელმა მომხმარებლებმა აღნიშნეს თავიანთი დადებითი გამოცდილება ინფორმაციის ხელმისაწვდომობაზე, უფასო იურიდიულ დახმარებასა და სასამართლო სხდომების სხვადასხვა ასპექტთან დაკავშირებით.

დასკვნა

- საერთაშორისო პერსპექტივიდან საქართველოში მოსამართლეები საგრძნობლად უფრო დადებითად აფასებენ თავიანთ დამოუკიდებლობას ვიდრე საშუალოდ ევროკავშირის მოსამართლეები და განსაკუთრებით „ახალ დემოკრატიებში“ მომუშავე მოსამართლეებთან შედარებით.
- ფართო საზოგადოების აზრი რეფორმებისა და სასამართლო სისტემის დამოუკიდებლობის შესახებ 2018 წელთან შედარებით უფრო დადებითი გახდა.
- სასამართლო სისტემისადმი ნდობა უფრო მკვეთრად გაიზარდა, ვიდრე სხვა ინსტიტუტების მიმართ ნდობა. პოლიციის შემდეგ, სასამართლო სისტემა ახლა ყველაზე სანდო ინსტიტუტია განხილული ექვსი ინსტიტუტიდან.
- მოსახლეობის 61% თვლის, რომ სამართლო არის ძალიან ან მეტწილად დამოუკიდებელი, რაც უფრო მაღალი მაჩვენებელია, ვიდრე ევროკავშირის მოსახლეობის საშუალო მაჩვენებელი (53%).

- გმადლობთ ყურადღებისათვის!